

"...

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

İptal ve yürürlüğün durdurulması istemlerini içeren 27.12.1999 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"İptal Sebepleri:

26.11.1999 tarih ve 4481 sayılı Kanun 26.11.1999 günü, 23888 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak söz konusu Kanun'un 1., 6., 7. ve 9. maddeleri Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine açıkça aykırıdır. Şöyleki;

1) 26.11.1999 tarih ve 4481 sayılı Kanun'un 1. maddesi Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırıdır.

4481 sayılı Kanun'un 1. maddesi aynen şöyledir: (...)

A) 1. madde, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır.

Anayasa'nın 2. maddesine göre 'Türkiye Cumhuriyeti... sosyal bir hukuk Devletidir.'

Doktrinde ve Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında belirtildiği gibi;

'Hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu bilen, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasakoyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasa'nın bulunduğu bilinci olan devlettir.'

Hukuk devletinin temel özelliği, bütün vatandaşlar, hatta -vatandaş olmasa bile- ülkesindeki tüm insanlara hukuki güvence sağlamasıdır.

Hukuki güvencenin ilk ve en basit şartı ise aleyhteki kanunların geriye yürümemesidir.

Oysa, 4481 sayılı Kanun'un 1. maddesi, geriye dönük olarak vergileme yapmakta; kişi ve kurumların iki yıl önceki gelirleri; 1998 yılına ait kazanç ve iratları üzerinden ek vergi almaktadır.

Halbuki klasik iktisadın kurucusu kabul edilen Adam Smith'in kısaca Milletlerin Zenginliği diye bilinen o meşhur eserini yayınladığı 1776 tarihinden bu yana geriye yürümezlik ilkesi vergilemede temel bir ilkedir.

Hukuk devletinin bir gereği olan aleyhteki kanunların geriye yürümezliği ilkesi, vergi hukukunda Türk doktrininin hiç duraksamadan, ittifakla kabul ettiği bir ilkedir.

Nitekim Prof. Dr. Özhan Uluatam'a göre;

Esas Sayısı : 1999/51
Karar Sayısı : 2001/63

'Hukukun temel ilkelerinden olan kanunların ancak yürürlüğe girdikten sonraki olaylara uygulanması, Anayasamızda yalnızca ceza hukukuna ilişkin olarak ifade edilmekle beraber, vergi hukukunda da esas olarak geçerliliğini korur.'

Prof. Dr. Mualla Öncel, Prof. Dr. Ahmet Kumrulu ve Prof. Dr. Nami Çağan ise Vergi Hukuku isimli ortak eserlerinde aynen şöyle demektedirler:

'Hukuki güvenlik ilkesi, vergi yasalarının geçmişte meydana gelen olaylara uygulanmamasını gerektirir. Kişiler gelecek dönemlere ilişkin planlarını yürürlükteki vergi yasalarına göre yaparlar. Sonradan çıkartılan yasalarla geçmiş dönemler için vergi yükünün artırılması, yükümlülerin devlete ve hukuk düzenine olan güvenlerini sarsar, ekonomik ve ticari hayatta bulunması gereken belirlilik ve istikrar bozulur.'

Hukuk devletinden yana olan tüm hukukçuların savunduğu geriye yürümezlik ilkesi, Danıştayımız tarafından da hiçbir duraksamaya meydan vermeyecek şekilde benimsenmiştir. Nitekim Danıştay, bir içtihadı birleştirme kararında geriye yürümeye müsaade etmemiştir:

'Kanunların geriye yürümezliği ilkesi, bir hukuki eylem ya da davranışın, bir hukuki ilişkinin vuku bulduğu ya da meydana geldiği dönemdeki kanun hükümlerine tabi kalmakta devam edeceğini ifade eder. Sonradan çıkan kanun, kural olarak yürürlüğünden önceki olaylara ve ilişkilere uygulanmaz. Vergi kanunları, kamu hukukuna ilişkin yükümlülükler getirdiğinden, bu kanunların özellikle malî yükümü artırıcı nitelikteki hükümlerinin, geçmişe yürütülmemesi hukuki güvenlik ilkesi yönünden önem taşır. Anayasa'nın 73. maddesinin üçüncü fıkrasında ifadesini bulan vergilerin kanuniliği ilkesi de, hukuki güvenliği sağlama amacına matuftur ve vergiyi doğuran olayın vukuu döneminde yürürlükte olmayan bir kanuna dayanılarak vergi yükünün artırılmasına imkan vermez.' (Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu kararı, E. 1988/5, K. 1989/3, T. 3.7.1989)

Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 9.4.1993 tarihli (E.1992/299, K.1993/63) kararı da aynı yöndedir. (...)

Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulu Kararında da açıkça ve haklı olarak belirtildiği gibi cari yılın ikinci yarısında yapılan bir düzenleme, mükellefin aleyhine olarak yılın ilk yarısını da etkiliyorsa artık hukuki güvenlikten bahsedilemez.

Somut olayımızda ise 4481 sayılı Kanun, cari yılın sadece ilk yarısını değil, fakat mükelleflerin aleyhine olarak tam iki yıllık geçmişi etkilediğine göre artık hukuki güvenlikten hiç bahsedilemez.

Başka bir ifadeyle çıkardığı yeni bir kanuna dayanarak vatandaşlarının 1998 yılına ait kazanç ve iratları üzerinden 2000 yılında ek vergi alan bir devlete hukuk devleti denemez.

Kısaca 1998 yılının vergisi ödenmiş kazanç ve iratları üzerinden 2000 yılında ek vergi almak, hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmaz.

Anayasa Mahkemesi'nin de bu yönde verilmiş birçok kararı vardır.

Nitekim Yüksek Mahkeme geriye yürümezlik ilkesini incelerken bir kararında aynen şöyle demiştir:

'Geriye yürümezlik ilkesi hakkında Anayasa'da açık bir kural bulunmamasına karşın, Anayasa Mahkemesi, hukuk devleti ilkesi ve ölçülülük yönlerinden yargısal denetim yapar. Vergilendirme işleminin ögesini oluşturan vergiyi doğuran olaydan sonraki artışları içeren düzenlemeler geriye yürümeyi kapsarsa uygunluk denetimine bağlı tutulabilir.'(E.1989/6, K.1989/42, T.7.11.1989, AMKD, s.25, s.414)

Anayasa Mahkemesi, aynı kararında konuyu Anayasa'nın 2. maddesi bakımından yani hukuk devleti açısından incelerken ise aynen şu değerlendirmeyi yapmıştır:

'Yasal düzenlemelerin Cumhuriyetin temel niteliklerinden birisi olan hukuk devleti ilkesine uygun olması kaçınılmaz bir zorunluluktur. Yönetilenlere, en güçlü, en etkin ve en kapsamlı biçimde hukuksal güvenceyi sağlayan hukuk devleti, tüm devlet organlarının eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayarak insan hakları, temel haklar ve özgürlükler yönünden anayasal ilkeler düzeyine ulaşmış kurallara dayanır. Hukukun üstünlüğünü, toplumsal barışı ve ulusal dayanışmayı amaçlamayan, Anayasa'nın öncelik ve bağlayıcılığını gözetmeyen, hukukun evrensel kurallarına saygılı olmayan, adaletli bir düzeni gerçekleştirmeyen, kişilere değer vermeyen, çağdaş kurum ve kurallarla uyum sağlamayan devletin hukuk devleti olduğundan söz edilemez. Yetkilerle güçlendirilen devlet, vergilendirme konusunda gerekli düzenlemeleri gerçekleştirirken de hak ve özgürlükleri özenle koruyacak, devlete kaynak sağlamak amacıyla hukuksal ilkelerin yıpranıp yıkılmasına duyarsız kalmayacaktır. Gelir elde edilmesi amacıyla hukuk devleti niteliklerinden vazgeçilemez.'

Kısaca 4481 sayılı Kanun'un 1. maddesi kanaatimizce, Anayasa'nın 2. maddesine açıkça aykırıdır; iptal edilmelidir.

B) 1. madde, Anayasa'nın 73. maddesine de aykırıdır:

4481 sayılı Kanun'un 1. maddesi Anayasa'nın 73. maddesine iki açıdan; mali güç ve vergi yükünün adaletli dağılımı ilkeleri bakımından aykırıdır:

a) 1. Madde, ödeme gücü ilkesine aykırıdır:

Vergilemenin temel prensiplerinden biri, Anayasamızın 73/1. maddesinde ifadesini bulan ödeme gücü ilkesidir.

1961 Anayasası'nın Vergi Ödevi başlıklı 61. maddesiyle hukukumuzda yerini alan mali gücüne göre vergi ödeme yükümlülüğü 1982 Anayasası'nın 73. maddesiyle de benimsenmiştir. Böylece anayasal ilke niteliği alan kavram, kişi ve kuruluşların ekonomik durumlarına göre vergiye bağlı tutulmalarını anlatmaktadır. Bu ilkenin uygulanmasıyla, mali gücün bilimsel göstergeleri olarak kabul edilen gelir, sermaye ve harcamalar gözetilerek, vergi yükünün adaletli ve dengeli biçimde dağılımı sağlanır. Mali güç, ödeme gücünün kaynağı, dayanağı, nedeni ve varlık koşuludur. Ekonomik değer düzeyini de kapsayan, vergi ödeme gücünü ortaya koyan, sahip olunan değerler toplamıdır. Vergi yükümlülüğünün uygulamadaki ölçütü sayılan mali güç, ekonomik değer düzeyine göre kişi ve kuruluşların yükümlülüğünü belirler. Yasakoyucu, bu olguya göre vergi salar, bu güç oranındaki değişik önlem ve yöntemlerle vergilendirmeyi düzenler, toplanmasını gerçekleştirir. Gelir türlerinde vergi oranları, vergi dilimleri, bağışıklık ve indirimler bu ölçüt gözetilerek kurallaştırılır.

Gerçek kişiler bakımından ayrıca, mükelleflerin şahsi ve ailevi durumları dikkate alınır. Böylece herbir mükellefin ödeme gücü belirlenir.

b) 4481 sayılı Kanun'un 1. maddesi, Anayasa'nın 73. maddesinde ifadesini bulan vergi yükünün adaletli dağılımı ilkesine aykırıdır:

4481 sayılı Kanun'un 1. maddesi, ek gelir vergisi mükellefi ile ek kurumlar vergisi mükellefini belirlerken bu mükelleflerin halihazırdaki ödeme güçlerini değil de, 1998 yılındaki kazanç ve iratlarını esas almıştır.

Başka bir deyişle 1998 yılının kazanç ve iratları üzerinden ek vergi salınırken mükellefin bugünkü; gelir, servet, harcama, şahsi ve ailevi durumları hiç dikkate alınmamıştır. Bu sebeptendir ki 1998 yılı kazanç ve iratlarına göre gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olan bir kimse iflas edip, 4481 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih olan 26.11.1999 itibariyle tasfiye sürecinde bulunsa bile ek vergi ödeyecektir.

Hiç ödeme gücü bulunmayan hatta ödeme gücü negatif olan iflas halindeki bir vatandaşın iki yıl önceki vergilendirilmiş kazancı üzerinden ek vergi alınması, kanaatimizce ne vergi adaleti ile, ne Anayasa'nın 73/2. maddesi ile ve ne de sosyal devlet ilkesi ile bağdaşabilir.

Ödeme gücü ilkesine göre herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücü nisbetinde bir vergi ödemelidir.

Somut olayımızda ise 4481 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle kendilerinden ek vergi istenen mükellefler, daha önce 1998 ve 1999 yıllarında mali güçlerine göre vergilerini ödeyip bitirmişlerdir.

Ödeme gücüne göre vergisini ödemiş olan kimselerden, hem de geriye dönük olarak ek vergiler talep etmenin, Anayasamızın 73. maddesindeki ödeme gücü ilkesi ile bağdaşmayacağı gayet açıktır.

İlaveten belirtelim ki, 1998 yılında ödeme gücüne göre vergisini ödemiş olan bir mükellef 2000 yılında belki de ödeme gücünü bütünüyle kaybetmiştir.

Mükellefin mevcut durumunu dikkate almadan, 1998 yılındaki -vergilendirilmiş-kazanca ve iratları üzerinden ek vergi almak, kanaatimizce Anayasa'nın sadece hukuk devleti ve ödeme gücü ilkelerine değil, fakat aynı zamanda sosyal devlet ilkesine de aykırı düşer.

2) 4481 sayılı Kanun'un 6. maddesi, Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırıdır:

4481 sayılı Kanun'un Ek Emlak Vergisi başlığını taşıyan 6. maddesi aynen şöyledir: (...)

A) 4481 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 1. fıkrası ile 4. fıkrasının ilk cümlesi Anayasa'nın 2. maddesine; hukuk devleti ilkesine aykırıdır:

a) 4481 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 1. fıkrasına göre:

'29.07.1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 1 ve 12 nci maddelerinde yazılı bina, arsa ve araziler, 1999 yılı emlak vergisi matrahları üzerinden bir defaya mahsus olmak üzere ek emlak vergisine tabidir.'

Görüldüğü gibi Kanun'un bu hükmü, vergisi tarh, tahakkuk ve tahsil edilmiş olan yani 1999 yılıyla ilgili olarak vergileme işlemleri bütünüyle sona ermiş bulunan bina, arsa ve araziler

üzerinden geriye dönük olarak ek emlak vergisi alınmasını öngörmektedir. Böyle bir uygulama, aleyhteki bir vergi kanununun gerçek anlamda geriye yürümesi demektir. Halbuki aleyhteki kanunların geriye yürümezliği ilkesi hukuk devletinin olmazsa olmaz (sine qua non) şartıdır.

Bu sebeple ve 1. maddeyle ilgili olarak belirttiğimiz gerekçelerden dolayı 4481 sayılı Kanun'un 6. maddesinin 1. fıkrası Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır: İptal edilmelidir.

b) Öte yandan aynı (6.) maddenin 4. fıkrasına göre;

'1999 yılında bina ve arazi vergisi mükellefi olanlar, bu verginin de mükellefidirler.'

Böyle bir hükmü Anayasamızın 2. maddesi (hukuk devleti mantığı) ile bağdaştırmak mümkün değildir. Çünkü 1999 yılında emlak vergisi mükellefi olan birçok kimse, Türkiye'nin içinde bulunduğu ağır ekonomik kriz sebebiyle: işletmesini takviye ederek ayakta tutabilmek veya vergi borçlarını ödeyebilmek için elden çıkarmak zorunda kalmış olabilir.

Bir hukuk devleti, ekonomik güçlükler yüzünden mesela evini satmak mecburiyetinde kalmış olan vatandaşlarına dönüp;

'Benim paraya ihtiyacım var, sizler de geçen sene emlak vergisi ödemiştiniz. Evinizi, arsa ve arazini satmış olmanız beni ilgilendirmez. Ek emlak vergisi ödemeniz lazım.' diyemez. Derse, Anayasa'nın 2. maddesini ihlal etmiş olur.

Burada belki 'mükellefler için, 120 m²'yi aşmayan bir konut bakımından muafiyet tanındığına göre böyle bir şey olamaz biçiminde bir savunma yapılabilir.' Ancak böyle bir savunma gerçekçi olamaz. Çünkü:

aa) Deprem bölgesi dışındaki mükellefler için muafiyet, sadece konut bakımındandır. Başka bir deyişle arazi ve arsalar bakımından böyle bir istisna yoktur.

bb) Ek emlak vergisi mükellefleri için muafiyet, sadece bir konut bakımındandır.

cc) İstisna, sadece ve sadece brüt alanı 120 m²'yi aşmayan bir konut için geçerlidir. Başka bir deyişle işletmesini iflastan kurtarmak veya vergi borçlarıyla özel borçlarını ödeyebilmek için arazi ve arsalarını ya da brüt alanı 121 m² olan tek konutunu satmak mecburiyetinde kalmış olan vatandaşlar ek emlak vergisi ödemekten kurtulamayacaklardır.

Böyle bir ek emlak vergisinin ise hukuk devleti ilkesine aykırı düşeceği gayet açıktır.

Burada şunu da kaydedelim ki mutlaka ek emlak vergisi almak gerekiyor idiye bunun mükellefi, bina, arsa veya arazisi bulunduğu için 1999 yılında emlak vergisi ödemiş olan kimseler değil, hiç değilse 4481 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte (26.11.1999 günü) söz konusu emlake (bina, arsa ve araziye) malik bulunan kimseler olmalıydı. Çünkü ek emlak vergisinin konusu 1999 yılında vergilendirilen bina, arsa ve arazilerdir. Bunlar, malikinin ödeme gücünü etkileyen önemli servet unsurlarıdır. Bu unsurlar el değiştirirken mükellefiyetin değişmemesi (mükellefiyetin eski malikin üzerinde kalması) Anayasa'ya uygun olamaz.

B) 4481 sayılı Kanun'un 6. maddesi Anayasamızın 73. maddesine aykırıdır.

4481 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle getirilen vergi, mükellefin ödeme gücü ilkesi ile vergi yükünün adaletli dağılımı ilkesini hiç dikkate almayan bir ek vergidir. 1999 yılında vergilendirilmiş bulunan bina, arsa ve arazi üzerinden alınan ilave bir vergidir. Üstelik, 1999 yılında konusu (bina, arazi ve arsalar), sahip değiştirmiş olsa bile mükellefi değişmemiş olan bir vergidir.

Kısaca, 4481 sayılı Kanun'un 6. maddesi;

- Vergilendirilmiş bina, arsa ve arazilerin ek vergilerle bir daha vergilendirilmesi

- Ek emlak vergisinin geçmişe dönük olarak alınması,

- Ek vergilemede;

aa) Mükelleflerin ödeme güçlerinin hiç dikkate alınmaması;

bb) Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı ilkesinin ihlâl edilmesi; bakımından Anayasa'nın 73. maddesine aykırıdır.

3) 4481 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1., 3., 4. fıkraları Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırıdır:

Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi başlığını taşıyan 7. madde aynen şöyledir: (...)

A) 4481 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1., 3. ve 4. fıkraları Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır:

Söz konusu 7. maddenin 1. fıkrasına göre '4481 sayılı Kanunun yayımlandığı tarihte, ilgili sicilde kayıtlı bulunan taşıtlar, bir defaya mahsus olmak üzere, 1999 yılı için tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar, ek motorlu taşıtlar vergisine tabidir.'

Aynı (7.) maddenin 3. fıkrasına göre ise:

'Ek motorlu taşıtlar vergisi bu Kanunun yayımlandığı tarihte tahakkuk etmiş sayılır.'

4481 Sayılı Kanun'un 7. maddesinin 4. fıkrasına göre ise, ek motorlu taşıtlar vergisi iki eşit taksitte ödenecektir.

4481 sayılı Kanun'un bu (7.m, f.1,3 ve 4) hükümleri aleyhteki kanunların geriye yürümezliği ilkesini açıkça ihlal etmektedir. Hem bu bakımdan hem de -tekrar etmemek için kaydedelim ki- 1. madde için belirtilen sebeplerden dolayı Anayasa'nın 2. maddesinde ifadesini bulan hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Bu yüzden 7/1. maddenin iptali gerekir.

B) 4481 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1., 3. ve 4. fıkraları Anayasa'nın 73. maddesine de aykırıdır:

4481 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 26.11.1999 tarihine kadar motorlu taşıt iktisap etmiş olan mükellefler bizzat Devletin belirlediği; ödeme gücü ve adalet ilkelerine göre motorlu taşıtlar vergilerini ödemişlerdir.

Ödeme gücü ve adalet ilkelerine göre vergisini ödemiş olan mükelleflerden, eskidikleri için modelden düşüp değer kaybeden taşıtları üzerinden ek motorlu taşıtlar vergisi alınması Anayasa'nın 73. maddesinin 1. ve 2. fıkralarına açıkça aykırı düşer. Bu sebepten dolayı da, 4481 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1, 3. ve 4. fıkraları iptal edilmelidir.

4) 4481 sayılı Kanun'un 9. maddesi Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırıdır:

Özel İşlem Vergisi başlığını taşıyan 9. madde aynen şöyledir: (...)

A) 4481 sayılı Kanun'un 9. maddesi Anayasa'nın 2. maddesindeki sosyal devlet ilkesine aykırıdır:

Çünkü 9. maddenin 1. fıkrasına göre;

'16.8.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin A fıkrasında belirtilen işlemler ve kağıtlar için ödenen eğitime katkı payı tutarı kadar ayrıca özel işlem vergisi ödenir.'

16.8.1997 tarih ve 4306 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinin (A) fıkrası, ülkede cereyan eden her türlü hukuki, iktisadi ve mali olaylardan 'eğitime katkı payı' adı altında 'olağanüstü ek vergiler' alan çok geniş kapsamlı bir fıkradır.

Sözü edilen geçici 1. maddenin (A) fıkrası aynen şöyledir: (...)

Görüldüğü gibi, 16.8.1997 tarih ve 4306 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinin (A) fıkrası ülkedeki -iğneden ipliğe kadar- her şeyden ek vergi alınmasını düzenleyen bir fıkradır.

Bu fıkranın 13. bendine göre Bakanlar Kurulu, eğitime katkı payını beş katına kadar artırmaya yetkilidir.

Nitekim Bakanlar Kurulu bu yetkisini kullanarak, 4306 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesinin (A) fıkrasında belirtilen miktarları, 3.3.1999 tarihinde %100 nisbetinde artırmıştır.

Şimdi katkı payları %100 nisbetinde artırılmış olan miktarlara ilave olarak aynı konular üzerinden, aynı mükelleflerden ve aynı miktarlarda özel işlem vergisi alınacaktır.

Hiç şüphe yoktur ki toplum için bu tür bir vergilendirme getiren bir yöntem, Anayasa'nın sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmaz. Çünkü bu tür vergileme, mükerrer (çifte) vergilemeden de öte tripler vergilemedir.

Bilindiği gibi aynı mükelleften, aynı konu sebebiyle aynı mahiyette birden fazla vergi alınmasına, mükerrer vergileme denir.

Mükerrer vergileme ödeme gücü ve vergi adaleti ilkelerine ters düşer. Bu yüzden, Türkiye'nin de içinde bulunduğu birçok Devlet, mükerrer vergilemeyi önlemek için çeşitli anlaşmalar imzalamışlardır. Bu anlaşmalara rağmen, Türkiye'nin, mükerrer vergilemeden de öte tripler vergiler (Katma Değer Vergisi+Eğitime Katkı Payı+Özel İşlem Vergisi) alması, Anayasa'nın sosyal devlet ilkesine açıkça aykırı düşer.

Anayasa Mahkemesi'nin bir kararında da vurgulandığı gibi;

'Anayasa'nın 2. maddesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin sadece hukuk devleti değil, aynı zamanda, sosyal devlet olduğunu belirlemiştir. Hukuk devletinin ileri aşaması, bu ilke ile sağlanır. Bu ilke, bireyin doğuştan sahip olduğu onurlu bir yaşam sürdürme, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisinin kullanılmasına Devletin, sosyal adalet gereklerince olanak sağlamak yükümlülüğünü içerir. Sosyal devletin temel amaç ve görevleri, sosyal adaletin, sosyal refahın ve sosyal güvenliğin sağlanmasıdır.'

4481 sayılı Kanun'un 9. maddesinin Anayasa'nın 2. maddesine; sosyal devlet ilkesine aykırı olduğu, kanaatimizce, gayet açıktır, iptali gerekir.

B) 4481 sayılı Kanun'un 9. maddesi Anayasa'nın 73. maddesinin 1. ve 2. fıkralarına aykırıdır:

Malumları olduğu ve 1. maddeyle ilgili gerekçemizde ayrıntılı olarak belirtildiği üzere 73. maddenin 1. fıkrası, verginin herkesten ödeme gücüne göre alınacağını, aynı maddenin 2. fıkrası ise vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılması gerektiğini belirtmektedir.

Maliye bilim adamlarının ortak kanaatine göre vergi ödeme gücünü belirleyen beş unsur vardır. Bu beş unsurdan üçü genel, ikisi ise şahsa bağlı özel unsurlardır.

Ödeme gücünü belirleyen üç genel unsur; mükellefin gelir ve serveti ile harcamalarıdır.

Ödeme gücünü etkileyen iki özel unsur ise mükellefin şahsi ve ailevi durumudur.

Yine maliye bilimcilerinin ortak kanaatlerine göre zikredilen beş unsuru, vasıtasız vergiler için tespit etmek mümkün, vasıtalı vergiler bakımından ise mümkün değildir, maktu vergiler bakımından ise imkânsızdır.

Bu münasebetle gelir ve servet vergileri, mükelleflerin ödeme güçlerini dikkate aldıkları için adil, harcama vergileri ise, ödeme gücünü dikkate almadığı için gayr-i adil, maktu vergiler zalim, mükerrer vergiler ise en zalim vergilerdir.

Konuya bu açıdan bakılacak olursa görülür ki, 4481 sayılı Kanun'un 9. maddesinin ihdas ettiği özel işlem vergileri, hem maktu hem de mükerrer (hatta tripler) vergilerdir. Bu tür vergilerde mükelleflerin ödeme gücünü tespit etmek mümkün değildir.

Kısaca dava konusu 9. madde ile ihdas edilen vergiler, en zalim vergilerdir; Anayasa'nın 73. maddesinin 1. ve 2. fıkralarına açıkça aykırı olup iptalleri gerekir.

Yürürlüğün Durdurulması Sebepleri :

26.11.1999 tarih ve 4481 sayılı Kanun'un 1., 6., 7. ve 9. maddeleri hakkında, kanaatimizce, acilen yürürlüğün durdurulması kararı verilmelidir. Çünkü:

1) Bu (1., 6., 7., 9.) maddeler, açıkça, Anayasa'ya aykırıdır.

2) Bu maddelerin uygulanması halinde hem mükellefler bakımından hem de sosyal hukuk devleti açısından telafisi imkânsız bir takım zararların doğacağı kaçınılmazdır, kesindir.

Esas Sayısı : 1999/51
Karar Sayısı : 2001/63

3) Söz konusu maddeler hakkında yürürlüğün durdurulması halinde herhangi bir hukuki boşluk meydana gelmiyecektir.

4) Dava konusu maddeler hakkında yürürlüğün durdurulması kararı verilmeyip de bilahare iptal kararı verilecek olursa, iş bu iptal kararı etkisiz kalacaktır.

Sonuç: 26.11.1999 tarihinde kabul edilip aynı gün 23888 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren, ancak uygulanması halinde telafisi imkansız bir takım zararlar doğuracağı kesin bulunan 4481 sayılı '17.8.1999 ve 12.11.1999 Tarihlerinde Marmara Bölgesi ve Civarında Meydana Gelen Depremi Yol Açtığı Ekonomik Kayıpları Gidermek Amacıyla Bazı Mükellefiyetler İhdası ve Bazı Vergi Kanunlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1., 6., 7. ve 9. maddeleri hakkında acilen yürürlüğün durdurulması ve iptal kararı verilmesini saygılarımla arz ederim.'"